

Tekst: Hayo Lasschuijt

"Each man kills the thing he loves", zei Oscar Wilde, en Jeanne Moreau zong het. Ernstig huiselijk geweld is een 'mannending'. *Die Frau des Polizisten* gaat over ernstig huiselijk geweld. Regisseur Philip Gröning is bekend van zijn film *Into the Silence*, over de eeuwig zwijgende Kartuizermonniken van *La Grande Chartreuse*. Deze onverwachte filmhit heeft duidelijk zijn stempel gedrukt op *Die*

Frau des Polizisten, door Gröning een parabel genoemd. De vorm is welhaast een meditatieve oefening met 59 korte hoofdstukjes die telkens aangekondigd worden met *Anfang Kapitel soviel* en eindigen met een zwart beeld waarop *Ende Kapitel soviel* staat. Zo voorkomt de film dat ons brein een standaard verhaal gaat construeren met dito verklaringen. We worden gedwongen zelf te interprete-

ren. Vele hoofdstukjes zijn niet goed te duiden. We zien veel dieren, in het echt, als speelgoed en op de pyjama van Clara, het dochttertje van Uwe, *der Polizist*, en Christine, *die Frau*. We zien regelmatig een door het leven getekende oude man. Hij ademt eenzaamheid uit. Er wordt letterlijk bovenop de huid gefilmd. Explorierend. En we zien water, veel water. Water dat terugkeert in de harmonieuze badscènes

'Doornroosje was

Paaseieren

Het prille gezin woont in een moderne wijk. We zien goedbedoelende mensen doen wat we allemaal doen: plichtsgetrouw het stuk spelen wat blijkbaar voor ons is

geschreven. Uwe verstoppt paaseieren in het bos terwijl Christine het dochttertje Clara afleidt; Uwe komt thuis van een nachtdienst, stilletjes om niemand wakker te maken. Hij heeft vers brood meegenomen. Uwe en Christine bedrijven de liefde. Christine, die zelf geen baan lijkt te hebben, speelt met haar dochttertje in bad, plant zaden met haar en maakt haar teder wakker. Dan zien we tot onze verbazing een blauwe plek op het lichaam van Christine. Is ze gevallen? Geleidelijk zien we een wereld ontstaan die niet zou misstaan in de hel van Dante. Niet in groteske vorm maar subtiel. Kleine aanleidingen kunnen Uwe laten exploderen. Als hij merkt dat Christine weg is, als hij op de bank in slaap is gevallen, schreeuwt hij: "Je kan me niet als een kleine jongen op de bank laten zitten!" Wanneer Christine geen seks wil: "Ik ben niets zonder jou, je maakt me kapot!" Een slecht zelfbeeld is mijn eerste gedachte. Uwe is geen slechte man. We voelen zijn wanhoop als hij naakt in foetushouding snikkend tegen de eveneens naakte Christine ligt. Als een Eva die zijn hoofd streelt.

De boze fee

We zien Christine langzaam veranderen. Wanneer Clara in hoofdstuk 34 met haar gietertje de plantjes besproeit, is Christine in zichzelf gekeerd. *Paradise Lost*. In hoofdstuk 44 maakt haar vinger lege geluiden op het vochtige raam. Een insect aan de andere kant kijkt toe. *De Metamorfose* van Kafka. Haar lippen zijn droog, haar gezicht bedekt met rode pukkels. Dan volgt het naargeestige hoofd-

van moeder en dochter en in het stromend water van het sluisje, *panta rhei*. Er wordt weinig gesproken. Geen dirigerende muziek. Stilte. De protagonisten zingen elk een kinderliedje. Zingen voelt anders dan praten. Wanneer taal prominent wordt, betreft het conflicten met taal als wapen die uiteindelijk via geweld worden beëindigd.

een mooi kind'

stuk 45 waarin Clara zegt dat Christine stinkt en we de sardonische lach van Uwe horen: "Ik zei het toch..." Het vrolijk ogende gezinnetje zingt vervolgens in hoofdstuk 47: "Doornroosje was een mooi kind. Maar toen kwam de boze fee binnen." Hoofdstuk 54 is een afschuwelijke scene: de grens wordt gepasseerd. Wanneer Christine levenloos op de grond ligt, kan Uwe alleen nog wanhopig een soort mantra uitschreeuwen: "Ich! Ich! Ich!" Tientallen keren. In hoofdstuk 56 zien we Christine weer met Clara in bad in een innige omstrengeling. Maar de vloek is al uitgesproken. In het laatste hoofdstuk 59 opent Clara de ogen. Haar gezicht is inbleek. Ze kijkt ons aan...

Identiteit

Uwe is politieagent. Christine is de vrouw van de politieagent. Wie ben ik? De Kartuizermonniken oefenen geduldig om deze vraag al in z'n hopeloosheid te doorzien. Uwe doet precies het tegenovergestelde. Hij lijkt juist voortdurend bezig zijn *Ich* te bevestigen. Hij wil de perfecte huisvader en echtgenoot te zijn. Christine blijkt in staat in volledige harmonie Clara te geven wat zij nodig heeft. *Panta rhei*. Uwe is gefrustreerd als het niet gaat zoals hij wil. Christine voegt zich.

Het verschil tussen Christine en Uwe zou je kunnen begrijpen via het onderscheid dat psychiater McGilchrist in zijn boek *The Master and the Emissary* maakt tussen gerichte en brede aandacht. Gerichte aandacht is aandacht gericht op een doel. Het draagt altijd de kiem van frustratie in zich. Woede. Om het doel te verwezenlijken moet

de werkelijkheid vereenvoudigd worden. Als een plattegrond van een landschap. Gerichte aandacht gaat over wat je al weet. Het bevestigt. "Ik zei het toch..." Brede aandacht is open aandacht in het hier en nu waardoor er ruimte ontstaat voor wat nieuw is, *mindful* zou je kunnen zeggen. En inzicht in wat werkelijk belangrijk is. Het onthult, zoals Michelangelo de Slaven onthult in ruwe brokken marmer. De vorm van aandacht bepaalt wat je ziet. Denk aan het urinoir van Duchamp. Beide vormen van aandacht zijn noodzakelijk, hoe graag ons brein zich ook verlustigt in of-of.

Uwe is, zoals naar ik vermoed vele mannen, vooral goed in gerichte aandacht. Vrouwen blijken vaak begenadigd met een talent voor brede aandacht. Christine in ieder geval wel. Helaas weten de geliefden elkaar niet aan te vullen. Christine belandt in een depressie en Uwe in agressief gedrag. EMDR is natuurlijk op zijn plaats. Ook bij Uwe, die in de film als politieagent gruwelijke, machteloos makende situaties meemaakt. De therapeut in mij vindt dat daarnaast Christine assertiever dient te worden en dat Uwe is geholpen met een beter zelfbeeld. Maar de film lijkt te suggereren dat behandeling van het zelfbeeld bij Uwe het belang van identiteit alleen maar zal benadrukken en het probleem verergeren. En dat als Christine wil floreren in de liefde ze niet alleen moet leren haar grenzen aan te geven, maar ook een context moet leren creëren waarin liefde mogelijk is. ■

Die Frau des Polizisten is op DVD beschikbaar.